

“Türkiye’de kitle sendikacılığı hayata geçirilmemiştir.”

1-İşçi sınıfımız ekonomik demokratik mücadele alanına 1984 yılında çok elverişsiz koşullarda girmektedir. Faşist diktatörlüğün sendikalar için çıkardığı yasa, grev hakkını fiilen ortadan kaldırmış, toplu iş sözleşmelerini de göstermelik görüşmelere dönüştürmüştür. İşçilerin elinden grev silahını almakla da kalmayarak sayısız kısıtlamalar, barikatlar getirmiştir. Faşizmin uzun erimde öngördüğü işçi-işveren ilişkileri düzeni bundan ibaret değildir. İşyerlerinde işçilere karşı işverenlere geniş baskı olanakları tanıyan Cunta, öte yandan sendikaları devlet kontrolü altına almak için akla gelebilecek her türlü kanunu düzenlemiş bulunmaktadır.

Yani bir yandan tüm ülkede siyasal planda faşizmin işçi sınıfı ve halk üzerinde faşist devlet terörünü egemen kılmırken, buna ek olarak da işçilerin ekonomik örgütleri olan sendikalarda ise en ufak bir demokratikleşmeye bile göz yumulmadan sendika merkezleri devlette işbirliği içinde olan sarı sendikacıların oluşturulmaktadır. Yeni dönemde yapılmak istenen budur. Bugün Türk-İş tepesindeki üst yöneticiler de faşist devletle işbirliği halinde dirler. Bunun en somut örneği, çıkan sendikalar yasasının altında imzası bulunan Sadık Şide’nin yeniden Türk-İş genel sekreterliğine getirilmesidir.

2-Sınıf mücadelesi her şart altında süreceği için, sendikal hayat ne Cunta’nın çizdiği ne de işverenlerin hayal ettiği sınırlar içinde kalacaktır. Bu çok zor durum karşısında ekonomik-demokratik mücadeleye ilişkin hepimizi bekleyen görev; çok yönlü çalışmalarını ve değişik yöntemleri ustalıklı hayata geçirmektir. Yani işçi yığınlarının yasal olarak örgütlenmiş bulunduğu gerici sendikalar da dahil kurulu bulunan sendikalar içinde örgütlenme

çalışmalarına başlamalıdır.

İşçilerin çok kısıtlı da olsa toplu iş sözleşmeleri yaptığı sendikaları çalışma alanı olarak seçmeliyiz. İşçi sınıfı sosyalistleri bu birimlerde tabandan başlayarak etkinlik kurmaya çalışmalı, Cunta’ya karşı verilen mücadele ile sarı sendikacılığa karşı verilen mücadeleyi bütünleştirmeyi bilmelidirler. Unutmayalım ki, toplu sözleşme yapılan sendikalar işçilerin yoğunlaştığı sendikalar olacaktır. İster bir konfederasyona bağlı olsun, ister bağımsız olsun iş kolunda %10 barajını aşmış sendikalarda sınıf ve kitle sendikacılığını hayata geçirmek için sabırlı bir mücadele yürütmek bu alandaki ana görevimizdir.

3-12 Eylül sonrasında önemli bir işçi direnişi olmadığı doğrudur. Ancak faşizmin gelmesiyle adeta ölü toprağı serpilmiş gibi pasifleşen toplum kesimlerinin yanında işçi sınıfı en hareketli, birbirinden kopuk ve küçük çapta da olsa en fazla direnen sınıf olmuştur. Birçok fabrikada yemek boykotları, servis arabaları boykotu, iş yavaşlatma vb. gibi çeşitli direnişler olmuştur, olmaktadır. Önemli bir işçi direnişinin olmayışı sendikal anlayışlardaki eksikliklerden çok, işçi sınıfı

siyasi hareketinin, yani komünist hareketin birlikten yoksun oluşuna, güçlü bir merkezi otorite haline gelememiş oluşuna ve sonuç olarak sendikalarda yürütülen mücadelenin işçi sınıfını nihai kurtuluş davasına bağımlı bir hale getirilmemiş olmasına bağlamak doğrudur. Bu tespiti sendikal bir dille ifade etmemi isterseniz şöyle diyebilirim: Türkiye’de kitle sendikacılığı hayata geçirilememiştir.

4-Cuntanın ilerici sendikal hareket üzerindeki ağır baskısına karşın mücadelenin bir parçası da hiç kuşkusuz uluslararası dayanışmadır. Dünya ülkelerinin sendikal kuruluşlarının, diğer mesleki ve demokratik örgütlerin dayanışma çabaları, bunları koordine edecek merkezi bir yapı oluşturulduğu zaman bir anlam kazanır. Ayrıca böylesi bir merkezi yapı aynı zamanda Türkiye’li göçmen işçileri de DİSK’le etkin bir dayanışmaya katabilirdi. Bu oluşum da kuşkusuz yurt dışındaki DİSK’li sendikacılara düşerdi. Bu tespitten yola çıkan sendikacılar olarak çeşitli zamanlar bir araya geldik, son aylara kadar bu yolda önemli bir ilerleme kaydedilemedi. Bu konudaki dar grupçu eğilimleri katıldığımız toplantılarda dile getirdik. Şunu açıkça söylemek gerekir ki, üç yılı aşkın zmandan sonra böylesi bir merkezi yapının sağlanması yolunda küçük de olsa gelişmeler vardır. Ancak, bu konuda geç kaldığımızı söyleyebiliriz. Bu kadar geç kalınmasına rağmen bizlerin yapacağı işlerin olduğuna inanıyorum. Bu merkezin birliği sağlandığı takdirde acilen yapacağımız işleri şu başlıklarda toplayabilirim: 1-Türkiye’de tutuklu bulunan sendikacılarla dayanışmayı güçlendirmek, etkin ve sürekli kampanyalar örgütlemek, 2-Faşist Cunta tarafından gaspedilen işçilerin ve çalışanların yasal haklarını almak için uluslararası kuruluşları bilgilendirmek ve teşhir etmek. 3-Cuntanın baskıları ve uygulamaları nedeniyle tutuklu bulunan veya tutuksuz olduğu halde işsiz kalan sendika yetkililerine ve ailelerine yurt dışından dayanışma örgütlemek, 4-Siyasi mahkum ve tutuklularla dayanışmayı güçlendirmek, 5-Türkiye sendikal hareketinin uluslararası kardeş sendikalarla ve tüm demokratik kuruluşlarla bağlarını geliştirmek.

DİSK üyesi sendikacıya F. Almanya’da iltica hakkı verilmedi

Zirndorf’ta bulunan F.Alman Mülteciler Dairesi, DİSK Sosyal-İş Sendikası Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Genel Başkan Yardımcısı Zeki Kılıç’a F.Almanya’da iltica hakkı vermedi.

Mart 1981’de Türkiye’de hakkında tutuklama kararı çıkan, TCK’nun 141 ve 142. maddelerinden hakkında kovuşturma açılan Kılıç, 1982 yılı başında F.Almanya’ya gelerek iltica talebinde bulunmuştu.

Dilekçeyi inceleyen F.Alman Mülteciler Dairesi, Kılıç’ın müracatını “gerekçe yetersizdir” kaydıyla geri çevirirken, kendi kararının gerekçelerini de şöyle sıralıyor:

“Dilekçe sahibinin, Türkiye Cumhuriyeti devlet organları tarafından arandığı konusunda yeterli delil yoktur. Kılıç’ın 12 Eylül 1980’den sonra değişik kimliklerle dolaşmak zorunda kalması, yeterli delil sayılamaz.”

“12 Eylül 1980’den sonra politik faaliyetlerini yasadışı olarak devam ettirip ettirmediği konusunda dilekçe sahibi bize bilgi vermemiştir. Bu yüzden, böyle olmadığını varsayıyoruz. Ayrıca, 22.4.81 tarihli Türk gazetelerinde çıkan ‘yurda dön’ çağrısına uymadığı halde, Türk makamları kendisini vatandaşlıktan çıkarma konusunda bir girişimde bulunmamışlardır.”

“Dilekçe sahibi, Türkiye’de Kürt propagandası yaptığı gerekçesiyle geçmişte 1.5 yıl hapis cezasına mahkum olduğunu ve bu cezayı çektiğini belirtiyor. Halbuki, kendisinin de kabul ettiği gibi, dilekçe sahibi Kürt kökenli olduğu halde üniversite öğrenimi boyunca Türk makamlarından burs almıştır. Bu durumda, Kürt kökenli olduğu için ayrı muamele görmüş olması sözkonusu değildir.”

Mülteciler Dairesi, Kılıç hakkında Türkiye’de acılması bulunan kovuşturma ile ilgili olarak “Türkei Info-

olmasının neden iltica için yeterli olmadığı da şöyle açıklanıyor:

“Türkei Infodienst, Türkiye’deki duruşmalar hakkında sürekli olarak bilgi vermektedir. Buradan, 141 ve 142’den yargılanan bir çok kimşenin askeri savcılık tarafından tahliye edildiği, beraat ettiği veya soruşturmanın durdurulduğu görülmektedir.”

F.Alman Mülteciler Dairesinin gerekçeli kararı, Türkiye’de mahkemelerin hukuk devleti ilkelerine uygun görülmekte olduğunun ilginç bir ispatı ile son buluyor:

“Dilekçe sahibinin sunmuş olduğu 7 numaralı belgede, EGB(Avrupa Sendikalar Birliği) Genel Sekreterinin DİSK davası ile ilgili bir raporu yer almaktadır. Buradan da anlaşılacağı gibi, EGB Genel Sekreteri, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk’ün bir duruşmasına gözlemci olarak girebilmiş ve 76 avukatın hazırladığı savunmaya göz atabilmiştir. Böyle bir şey, sosyalist ülkelerde mümkün değildir.”

Sendikacıların, sendikacılık faaliyetlerinden dolayı idam cezası istemiyle yargılandıkları DİSK davası dünya kamuoyunda yankılar uyandıran, sendikacılarla, basınla, demokratik kuruluşlarıyla tüm Avrupa bu davanın demokrasiye, insan haklarına, işçi haklarına aykırı olduğunu iddia ederken, DİSK yöneticisi olarak yargılanmak, 1980’ler F.Almanya’sında iltica hakkı alabilmek için yeterli gerekçe olarak kabul edilmiyor. F. Alman Mülteciler Dairesi, son zamanlarda aldığı bir çok red kararından da görüldüğü gibi, görev alanını “Türkiye’de ne kadar demokratik, ne kadar hukuk ilkelerine uygun bir yönetim olduğunun ispatı”na kaydırmış durumda. Böyle olunca da, örneğin EGB Genel Sekreterinin DİSK davası ile ilgili bir rapor yazabilmiş olması, raporun içeriği

“Yeni dönemde işçi sınıfının özgür ve bağımsız sendikaların yaratılması temelinde örgütlenme amaçlanmalıdır. Böylece örgütlülüğü yaratmak için çalışma hayatının her alanı, mücadele alanı olarak kabul edilmelidir. Belirli kalıplara bağlanmamalıdır. Örgütlenmeler ve mücadele biçimleri dayatılmamalıdır.”

Y. MADEN-İŞ

Çalışma hayatının yeni sendikalaşma nemine ait güçlüklerini şu ara başlatılmaya çalışılmaktadır.

a) Yasal engeller: İş hayatını ilgilendiren yasalar her yönü ile işçilerin özgür ve bağımsız örgütlenmelerini engellemek için hazırlanmıştır. Genel olarak hayatın her alanında olduğu gibi işçilerden de her türlü demokratik hak ve özgürlükler alınmış ve işverenlere verilmiştir. Kısaca işçilerin gelir kaynaklarını, örgütlenmelerini, grev ve toplu-ış sözleşmesi yapmalarını, siyaset partilerle ilişkilerini engelleyip; çalışma hayatının işleyişini faşist devlet politikasına geçirmiştir.

b) Sosyal ve psikolojik baskılar: İşçilerden yana olan sendikalar(!) politikalarının ya da örgütsüz olan işçilerden işverenler tarafından açıkça tereddit edilmektedir. Genel olarak hayatın bu alanında anti-faşist olanlar işçilerin ve baskı altında tutulmaktadır. Bu durumların yarattığı atmosfer önemli engeldir.

c) Anti-faşist işçi kesiminin örgütlenmesinin yarattığı baskı: İşçi sınıfının ideolojik, politik örgütsel anlamda önderlikten yoksunluğu, özellikle ilerici sendikaların

üyeleri işçilerin üç yıldır bu yönden tamamen baskı altında tutulması işçi kesimi dağıtmış ve kendi haline yaşamaya itmiştir. Büyük bir çoğunluğunun başının çaresine bakmak zorunda kalışı doğal olarak işçilerde bireyselleşmişlik filizlendirmiştir.

d) 12 Eylül 1980 öncesi devrimci, demokrat ve deneyimli işçi önderlerine, sırf dünya görüşlerinden ötürü şu ya da bu biçimde fiili olarak sendikacılık yasaklanarak devre dışı bırakılmışlardır. İşçi sınıfının örgütlü sendikalaşma mücadelesini deneyimsiz işçiler yürütmek zorunda kalmışlardır. Bunlar ve daha başka nedenler önemli güçlükler olarak sayılabilir.

2-Yeni dönemde işçi sınıfının özgür ve bağımsız sendikalarının yaratılması temelinde örgütlenme amaçlanmalıdır. Böylesi örgütlülüğü yaratmak için çalışma hayatının her alanı, mücadele alanı olarak kabul edilmelidir. Belirli kalıplara sokulmuş, şematik,

devre biçimleri dayatılmamalıdır. Koşulların elverdiği bölge ve işkollarında bağımsız örgütlenmeler yaratılmalıdır. Uygun olmayan koşullarda ise işçiler var olan işçi örgütleri içinde yer almalıdır. Oluşturulacak işyeri komiteleri aracılığıyla her türlü dış tehlikeye karşı korunma ile özgür ve bağımsız sendikacılık savunulmalıdır. Amacın gerçekleştirilmesi için her türlü mücadele yöntemleri denenmelidir. Ancak faşizm koşulları gözönünde bulundurularak mümkün olduğunca merkezilikten çok bölgesel inisiyatiflere ağırlık verilmelidir. Geçmiştekinin tersine sendikal alanda sol içi gücün önemi gözönünde bulundurulmalıdır. Bir anlamda geçmişin köklü bir değerlendirmesi ve hesaplaşması da yapılmalıdır.

3-İşçi sınıfı geçmişte sendikal hak ve özgürlüklerini alma ve koruma konusunda mücadele deneyimini, köklü bir şekilde kazanamadı. Bu anlamda gerekli pratikten yoksun bırakıldı. Sınıf bilimiyle donatılmadı. Ekonomizmin ve reformizmin batığına saplandı. Her yönü ile mücadelesi önderlikten yoksun olarak yetiştirildi. Bu durum doğal olarak küçük bir baskı karşısında korkmayı ve kovuşuna çekilmeyi getirmiştir. Hele bir de 12 Eylül faşist cuntası gibi topuyla, tüfeğiyle saldırısına karşı hiç mücadele edemedi.

4-Bu soruyu “Yurtdışı Demokratik Sendikal Dayanışma nasıl ilerletilebilir”? biçiminde ele almak istiyorum. Yurtdışında bulunan Türkiyeli tüm sendikacı ve anti-faşistler ile enternasyonalist kurum ve kuruluşlar şöylesi bir çerçevede dayanışma görevlerini ele alabilirler.

a) Genel olarak emekçi halkların hak ve özgürlükleri, özel olarak işçi sınıfının özgür ve bağımsız sendikalarının yaratılması.

b) İşçi sınıfının ilerici sendikal örgütü DİSK'in açılması ve yöneticilerinin serbest bırakılması.

c) Dünya demokrat kamuoyu ve işçi sınıfı ile yakın ilişki kurarak TC. faşist devletinin teşhir ve tecrit edilmesi.

d) Türkiye'deki demokratik işçi hareketinin örgütlenme mücadelesine yurtdışından çok yönlü destek sağlanması dayanışma görevlerini daha ileri aşamaya götürülmelidir.

Köln'de Konsolosluk işgali davası olaylı başladı

Kasım 1982'de Köln Başkonsolosluğunu 15 saat süreyle işgal eden 10 Dev-Sol üyesinin F.Alman makamlarınca yargılanmasına Köln'de başlandı. Her hafta Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri görülen duruşmalara, izleyicilerin girmesinin engellenmek istenmesi ve kimliklerinin fotokopilerinin çekilmek istenmesi sonucu olaylar çıktı. 4 izleyici gözaltına alındı.

Bilindiği gibi, Kasım 1982'de Köln Başkonsolosluğunu işgal ederek 6 Kasım Anayasasını protesto eden 10 Dev-Sol üyesi, 15 saat sonra iltica dilekçesi verebilmek koşuluyla işgali sona erdirmişlerdi. Geçen süre içinde sadece iki tanesinin iltica dilekçesi kabul edildi, diğerlerine ise henüz bir cevap gelmedi. F.Alman yasalarına göre iltica dilekçesi vermiş olmak, Türkiye'ye iade edilmeyi engellemiyor. Bu yüzden

bu 8 kişinin iltica haklarının henüz tanınmamış olması, iade edilmeleri tehlikesini ortaya çıkarıyor.

Savcılığın ortak rehin alma ile suçladığı 10 Dev-Sol üyesinin savunmalarını da ortak hazırlamalarına izin verilmedi.

Mahkeme, F.Alman ilerici, anti-faşistleri tarafından da ilgiyle izleniyor. F.Alman makamlarının Türk hükümeti ve polisiyle işbirliği yapması, bilgi alışverişinde bulunması protesto ediliyor. "Dev-Sol Davası Konusunda Bilgilendirme Grubu" kurulan ilerici Almanlar, hazırladıkları afişlerde Türkiyeli anti-faşistlerin şimdi de F.Alman makamları tarafından yargılandıklarını belirterek bu ortak çalışmaya dikkat çekiyor, kamuoyunu bu davayı yakından izlemeye, tüm duruşmalarda hazır bulunmaya çağırıyorlar.

Greven İşçi Derneği geriye dönüş ve kanuni haklarımız toplantısı düzenledi

Dönüş primi işçilere yapılan gönüllü bir yardım mıdır, yoksa bir sürgün karşılığı mıdır? Sorusuyla birlikte yabancıların ülkelerine dönüşünü teşvik kanunu tartışıldı. Amacın ne olduğu, verilen prim paralarının yeterli olup olmadığı, ihtiyarlık sigorta primini işçilerin peşin alabilmeleri vb. konularda düzenlenen bu toplantıda, katılan birçok parti ve kuruluş temsilcilerinin yanı sıra yaklaşık 120 kişiyi bulan işçilerle de birlikte tartışıldı. Bütün konuşmacıların ortak değindiği konu bu uygulamanın söyle-

nildiği gibi bugün var olan işsizliğe bir çözüm olamayacağı ve işsizliği azzaltmak olmadığı oldu.

Tartışmaya katılanlar arasında daha çok SPD, FDP ve CDU temsilcilerinin konuya ilişkin görüşleri ilginç ve tartışmalı oldu. Toplantıya parti temsilcilerinin yanı sıra Öğretim Üyesi Faruk Şen, Prof. Dr. Thanhardt, Efangelis kilisesi temsilcisi Pastor Klein, katolik kilisesi temsilcisi Pastor Putterbaum, yabancı düşmanlığına karşı komite temsilcisi Helmut Neuhaus katıldılar.